

RANDABERG KOMMUNE
Postboks 40
4096 RANDABERG

Kontakt saksbehandler
Rune Lian, 51568754

Uttalelse - kommuneplan - Randaberg - kommunal planstrategi 2024 - 2027

Vi viser til brev datert 08.04.2024 der forslag til planstrategi 2023 – 2027 ble sendt ut på høring.

Av nye nasjonale føringer vil vi særlig trekke fram følgende:

- nye Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
- ny nasjonal jordvernstrategi og revidert regionalt jordvernmål
- forpliktelser i den nye Naturavtalen
- endring av klimamålene for 2030 i § 3 i klimaloven
- ny barnevernslov
- ny lov om kommunenes ansvar på det boligpolitiske feltet.
- den sikkerhetspolitiske utviklingen i Europa innebærer større forventninger til helhetlig planlegging som også dekker totalforsvarets behov

I tillegg er det kommet nye veiledere fra Regjeringen for planlegging av arealbruk, bl.a. for planlegging av LNF-spredd og fritidsbebyggelse.

I det videre har vi mer konkrete innspill til vurderinger innenfor våre sektoransvarsområder.

Lovgrunnlag

Å vedta kommunal planstrategi er en lovpålagt oppgave med hjemmel i plan- og bygningslovens § 10-1 som lyder slik:

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i planperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling

Statsforvalterens vurdering

Kommunal planstrategi er først og fremst et strategisk dokument for kommunen som skal være førende for kommunens prioriteringer av planarbeidet i den kommende valgperioden. Utarbeiding av planstrategien skal ta utgangspunkt i kommunens behov basert på en lokal vurdering, men strategien skal også gi grunnlag for å ivareta nasjonale og regionale interesser i den kommunale planleggingen.

Med bakgrunn i våre sektorinteresser har vi følgende merknader til det oversendte forslaget:

Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid er i dag en viktig del av kommunens virksomhet. Interkommunalt samarbeid kan omfatte alt fra utførelse av tjenester, faglige nettverk for informasjonsutveksling og kompetanseheving, til politiske samarbeidsorgan for en region m.m. Det er lagt til rette i kommuneloven for samarbeid mellom kommuner både når det gjelder driftsoppgaver og myndighetsoppgaver. Kommunen kan, i planstrategien, legge opp til at det i overordnede planer og aktuelle temaplaner blir tematisert om det er områder i kommunen der ytterligere samarbeid, eller nye samarbeidsformer, med andre kommuner kan være nødvendig for å levere god kvalitet på lovpålagte tjenester, oppnå effektiviseringsgevinster og sikre et bærekraftig velferdssamfunn inn i fremtiden.

Folkehelse

Systematisk folkehelsearbeid

Arbeidet med planstrategi skal bygge på et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Folkehelseloven § 5 setter krav til kommunen om å ha nødvendig løpende oversikt over helsetilstanden i befolkningen og på faktorer som påvirker helsen. Hvert fjerde år skal kommunene utarbeide et samlet oversiktsdokument. Oversiktsdokumentet skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, jf. folkehelseloven § 6 og forskrift om oversikt over folkehelse § 5. Konsekvenser og årsaksforhold skal være vurdert i oversiktsdokumentet, og trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problem skal ha et særskilt fokus.

Folkehelseutfordringene skal vektlegges i drøfting og vurdering av alle relevante planer for kommunen som samfunn og organisasjon, jf. plan og bygningslovens § 3-1 f. Dersom det vurderes at folkehelseutfordringene allerede er tilstrekkelig ivaretatt i eksisterende kommuneplaner som skal videreføres, er det ikke nødvendig at det blir gjort en drøfting av dette i planstrategien. Det skal i så fall samtidig gis en begrunnelse for denne vurderingen i planstrategien. Dersom oversiktsdokumentet viser at kommunen har folkehelseutfordringer på et eller flere områder, men ikke har mål, tiltak og strategier for å løse dette i eksisterende planer, eller ser at nåværende planer ikke er gode nok, bør dette drøftes i arbeidet med planstrategien. På denne måten vil en også sikre en overordnet koordinering av den tverrfaglige/-sektorielle innsatsen som må til for å følge opp identifiserte folkehelseutfordringer.

Helsedirektoratets veileder «Systematisk folkehelsearbeid» gir god oversikt over kommunens ansvar for oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunens befolkning [Systematisk folkehelsearbeid - Helsedirektoratet](#)

Levekår

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027 (ref. kapittel 3 «Trygge og inkluderende lokalsamfunn»), viser til politikkområder som skal prioriteres. Statsforvalteren vil utover

dette trekke frem lovendringer knyttet til barnevernsreformen og kommunen sitt ansvar på det boligsosiale feltet som trådte i kraft i 2023.

Ny lov om kommunene sitt ansvar på det boligsosiale feltet pålegger kommunen ansvar for samordning og plikt til å ta boligsosiale hensyn i planleggingen, jf. § 5. Etter denne bestemmelsen skal kommunen ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet, og denne oversikten skal inngå som grunnlag i arbeidet med kommunens planstrategi. Videre skal kommunen i arbeidet med kommuneplanen fastsette overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet. Målene og strategiene skal være egnet til å møte de utfordringene kommunen står overfor. Kravene til planstrategi og kommuneplan etter § 5 skal være oppfylt senest fire år etter at loven trådte i kraft, jf. lovens § 10.

I lys av både den nye boligsosiale loven og krav om tilstrekkelig boligbygging etter pbl. § 3-1, viser Randaberg kommune til at det er satt av nok areal til boligbygging i svært lang tid fremover, og at bolig og boligbehov vil få en sentral plass i kommuneplanene. Videre peker kommunen på at en hovedutfordring er å «byggemodne» arealene, slik at det kan bygges nok boliger i tråd med forventet befolkningsutvikling og rett type bolig for den befolknings sammensetning som kommer. Revidering av boligsosial handlingsplan kan være et godt utgangspunkt for videre arbeid og oppfølging av ny lov. Statsforvalteren støtter dette, og vurderer at Randaberg har løftet frem boligsosiale hensyn i planstrategien.

Barnevernsreformen flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet, med tidlig- og tverrsektoriell innsats. Ny lov om barnevern § 15-1, pålegger kommunene å utarbeide en plan for arbeid med å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer. Planen skal vedtas av kommunestyret og kan ses som en av grunnsteinene i kommunen sitt arbeid med barnevernsreformen. Vi ser av planstrategien at arbeidet med ny temaplan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsproblemer startet opp i 2023.

Vi ønsker også å sette fokus på at rekrutterings- og kompetanseplanlegging i helse- og omsorgstjenestene skal ivaretas godt i kommunenes samfunnsplanlegging. Statsforvalteren har i oppdrag å støtte og veilede kommunene i deres arbeid med strategisk kompetanseutvikling. For at kompetanseutviklingen skal være strategisk, må den støtte målene og oppgavene i virksomheten. Kommunene anbefales å utarbeide skriftlige, politisk vedtatte planer for å sikre kapasitet, kompetanse og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene. Demografiutfordringer og bærekraft bør være tema i planene.

FN konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) skal legges til grunn i alt arbeid i kommunen som berører personer med funksjonsnedsettelse. Dette betyr innen de fleste av kommunens tjenester og ansvarsområder. Utkast til planstrategi nevner ikke kommunens arbeid med CRPD. Å bygge opp kompetansen om CRPD, og om det praktiske arbeidet som må til for å oppfylle rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse, krever et eget fokus i kommunen. Å få CRPD med som et prioritert område i overordnede planer og aktuelle temaplaner, vil sikre nødvendig forankring og bedre muligheter til å lykkes med arbeidet.

Utdanning

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, trekkes det frem at det vil bli utfordrende å nå målet om mindre ulikhet. Utdanning er helt sentralt for å utjevne forskjeller, og da kreves barnehager og skoler med høy kvalitet. I kunnskapsgrunnlaget til planstrategien må

kommunen derfor utarbeide oversikt over styrker og utfordringer i fagområdene, og vurdere om det er områder som krever nye eller oppdaterte planer.

De nasjonale forventningene trekker også frem viktigheten av å tidlig vurdere lokalisering og arealbehov for nye skoler og barnehager. Skole- og barnehagebruksplaner bør være oppdaterte på befolkningsframskrivninger og planer for boligbygging. Det bør avsettes areal til nye skoler og barnehager, som er i tråd med nasjonale myndigheters anbefalinger.

Utdanning er viktig for å hindre utenforskap, og i forventningene til planstrategi nevnes bekymring for barn og unge som står utenfor skole, utdanning og arbeidsliv. Rogaland har over tid hatt det laveste frafallet fra videregående opplæring i landet, men det er viktig at kommunene stadig vurderer tiltak for å øke andelen som fullfører. I en tid hvor alle kommunene bosetter flyktninger, er det viktig at kommunene har gode planer for inkludering av de nyankomne, og et godt opplæringstilbud, også for voksne.

Randaberg har fokus på utsatte barn og unge, med handlingsplan mot fattigdom og plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer. Kommunen skal også revidere integreringsplanen. Statsforvalteren støtter disse prioriteringene, men mener likevel at barnehage- og grunnskolesektoren er for lite synlige i kommunens plansystem.

I forrige planperiode ryddet Randaberg i plansystemet sitt, og erstattet planer i skolesektoren med den webbaserte *Plan for Randabergskolen*. Denne er ikke nevnt i planstrategien, og i oppstillingen av planer i planstrategien og på kommunens hjemmesider, er barnehagebruksplanen den eneste gjeldende planen for barnehage- og grunnskolesektoren.

Planstrategien trekker frem *Barn og unge* blant åtte hovedutfordringer, og det vises til bærekraftsmål 4: God utdanning. Barnehage og skole er ikke nevnt, til tross for kommunens folkehelsekartlegging peker på utfordringer med læringsmiljø. Elevene fra Randaberg har gode læringsresultater på de nasjonale prøvene, men har de siste årene rapportert om mye mobbing i Elevundersøkelsen. For å opprettholde de gode resultatene, og for å bedre læringsmiljøet, er det viktig med mål, strategier og prioriteringer, og Statsforvalteren mener derfor at barnehage- og grunnskolesektor ikke bør utelates fra plansystemet.

Statsforvalteren råder derfor kommunen til å synliggjøre mål, strategier og prioriteringer i barnehage- og grunnskolesektor. Dersom dette ikke synliggjøres i egne planer, bør disse synliggjøres i kommuneplanen.

Økonomisk handlingsrom

Randaberg kommune har gjennom flere år hatt en stram budsjett- og økonomidisiplin med mål om å snu en negativ økonomisk utvikling. Regnskapsresultat for 2023 viser et overskudd på 2,6 prosent, som er over TBUs anbefaling på 1,75 %.

Den langsiktige gjelden i prosent av brutto driftsinntekter er på vei ned, fra 154 % i 2018 til et nivå på 125,8 % i 2023. Gjelden ligger likevel godt over landsgjennomsnittet på 111,6 %. Kommunen har et relativt lavt disposisjonsfond som utgjør ca. 64,5 mill. kr, eller ca. 5,4 % av driftsinntektene. Det er viktig at det gode arbeidet med å snu den negative økonomiske utviklingen fortsetter til kommunen har sikret seg et godt økonomisk handlingsrom. For å få til dette kreves også en god sammenheng mellom handlings- og økonomiplanen (HØP) og kommuneplanen. Kommunen ønsker å jobbe for at HØP skal fungere bedre som samfunnsdelens handlingsdel. Dette er positivt og nødvendig for å lykkes med en bærekraftig økonomisk utvikling.

Arealbruk

Gjeldende kommuneplan (samfunnsdel og arealdel) ble vedtatt i 2019. Plansystemet ble endret ved denne revisjonen, men kommunen ser behovet for å videreutvikle plansystemet ytterligere, hovedsaklig for å få en bedre sammenheng mellom samfunnsdelen og handlings- og økonomiplanen (handlingsdelen). Det legges derfor opp til en revisjon av samfunnsdelen med arealstrategi.

Også gjeldende arealdel gjennomgikk en stor endring ved forrige revisjon. Fra arealdelen ble vedtatt i 2019 og til i dag har kommunen sett at det er behov for å gjøre endringer i bestemmelsene, samt at det er nye nasjonale og regionale føringer som må innarbeides. Det er arealreserver i kommuneplanen og kommunen ser foreløpig ikke at det er behov for å legge inn nye areal til utbygging. Kommunen vil gjøre en vurdering av om det er byggeområder som bør gå ut (planvask).

I nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging er det tydelig kommunisert at kommunene må vurdere arealbruken opp mot viktige hensyn som jordvern, naturvern, klimendringer og klimagassutslipp, jf. bl.a. pkt. 45, 47, 53, 66 og 69. I pkt. 47 står det at kommunene ved revidering av kommuneplanens arealdel skal vurdere om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

Vi legger til grunn at kommunen i videre plan- og utredningsarbeid utarbeider en arealstrategi og et arealregnskap. Det finnes mye veiledningsmaterieell m.m. på Kommunal- og distriktsdepartementet sine nettsider, blant annet temaside om Regional- og distriktspolitikk og Planlegging etter plan- og bygningsloven. Mulighetene for fortetting, gjenbruk og transformasjon av allerede utbygde areal bør tas i bruk, før jordbruksareal, viktige natur- og friluftstarealer og karbonrike areal som myr, skog og annen næringsrik jord blir omdisponert. Planstrategien bør derfor også gjennomgå arealbruk og arealpolitikk i kommunen, og sørge for at disse sammenfaller med viktige klima- og miljøhensyn. Dette er viktige forhold som kommunen må legge til grunn i arbeidet med å videreutvikle arealstrategien i samfunnsdelen.

Vi mener kommunen legger gode vurderingen til grunn for å revidere kommuneplanen.

Landbruk

Vi viser til veileder [Planlegging for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder](#) fra mai 2020. Flere kommuner i Rogaland har ved revisjon av kommuneplanen sin nå hatt en gjennomgang og endring av måten å framstille eksisterende spredte tiltak (boliger og fritidsboliger) i LNF-områdene, i tråd med veilederen. Vi viser i denne sammenheng til det arbeidet Suldal kommune gjorde i sin kommuneplanrevisjon i 2022/23 som et eksempel. Randaberg kommune bør også vurdere å gjøre dette, jf. presisering fra Kommunal- og distriktsdepartementet i et brev til Statsforvalteren om tematikken som er omtalt i [denne](#) saken på vår nettside.

Vi viser til at Stortinget den 16.06.2023 vedtok ny, [nasjonal jordvernstrategi](#), hvor det nasjonale målet for omdisponering av landbruksjord er redusert til maksimalt 2000 dekar dyrka jord i året. Det innebærer at alle kommuner må ha fokus på å unngå omdisponering, og vurdere tilbakeføring av areal som ligger i kommuneplanen og som over tid ikke har vært regulert eller ikke tilfredsstillende viktige mål innenfor ATP, effektiv utnytting, hensyn til jordvern og natur mv.

Det er ikke nødvendig å lage en egen temaplan for landbruk, men landbruket sin rolle i Randaberg kan gjerne være tema i kommuneplanarbeid. Når det gjelder utviklingstrekk og utfordringer innenfor landbrukssektoren i Randaberg er kommunen kjent med flere av disse, og vi viser for eksempel til funn i spørreundersøkelsen «[Framtidsutsikter for landbruket i Rogaland](#)» og annen statistikk som kunnskapsgrunnlag for å gripe fatt i tematikken.

Ellers viser vi til nye [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#) av 20.07.2023, hvor Regjeringen sine forventninger til kommunenes planlegging, klima, miljø og jordvern m.m. kommer frem. Regjeringen forventer at kommunene prioriterer arbeidet med planstrategier for å sikre at planene er oppdaterte og møter behovene som følger av endringer i samfunnsmessige, demografiske, politiske og naturgitte forhold.

Vern av dyrka jord er også viktig for landets egenberedskap. Planleggingen skal legge til rette for at vi kan være mer selvforsynte med mat. Vi bør derfor ta vare på de jordressursene som er og se til at de blir holdt i drift.

Strandsone

Avklaring av arealbruk i strandsonen skal skje gjennom planlegging, og først og fremst gjennom kommuneplanens samfunns- og arealdel, jf. [Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen](#) (SPR-strandsone). Strandsonen er en begrenset ressurs av nasjonal og regional betydning. Jf. pbl. § 1-8 skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, landskap, friluftsliv og andre allmenne interesser i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag.

Natur og klima

Kommunenes arealplanlegging er avgjørende for at Norge skal kunne redusere utslippene i arealbrukssektoren fram mot 2030, og for ivaretagelse av natur. [Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) (SPR-klima) sier at kommunen i sin planstrategi skal «*omtale behovet for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer, i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. I planstrategien skal det gjøres en vurdering av om hensynet til et endret klima innebærer et behov for oppheving eller revisjon av gjeldende planer.*» Retningslinjen må sees i sammenheng med [klimaloven](#), og særlig lovens § 3, klimamål for 2030, som ble oppdatert høsten 2022 til å være «*redusere klimagassutslippene med minst 55 % innen 2030*» sammenliknet med 1990. Formålet med SPR-klima er å sikre at kommunene prioriterer arbeid med å redusere klimagassutslipp, legge om til miljøvennlig energi, og ivareta klimatilpasning i planlegging. Dette skal gjøres gjennom *bruk av et bredt spekter av kommunens roller og virkemiddel*. Statsforvalteren mener derfor at utslippsreduksjon, energiomlegging og klimatilpasning som viktige og sektorovergripende satsingsområder bør være et tema i kommunens overordna planverk.

FN sier at valg som blir tatt dette tiåret vil påvirke planeten vår i tusenvis av år frem i tid. Kommunen har derfor et ansvar for å begrense sine klimagassutslipp, både som organisasjon og som kommune. Når denne planstrategien skal erstattes vil det være ca. 2 år til målsetningen om minst 55 % utslippskutt sammenliknet med 1990 skal være nådd. Det er derfor klare forventninger om at planperioden vi nå går inn i brukes til å legge kortsiktige og langsiktige planer for permanente klimagassutslippsreduksjoner og at kommunens planverk oppdateres i henhold til klimalovens målsetninger, statlige planretningslinjer og nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.

SPR-klima sier at *Planer som behandler klima- og energispørsmål skal vurderes revidert minst hvert fjerde år, jf. bestemmelsene om revisjon av kommunale og regionale planstrategier*. Vi anbefaler derfor at alle kommuner i Rogaland utarbeider en oppdatert kommunedelplan for klima, med målsetninger som minimum tilfredstiller den nasjonale målsetningen. Alle kommuner i Rogaland bør også utarbeide

handlingsplaner med konkrete tiltak som skal iverksettes for å nå disse målsetningene. Disse handlingsplanene bør samordnes med eller integreres i økonomiplanen.

I Norge har vi et mål om at ingen arter eller naturtyper skal forsvinne, og at vi skal verne en representativ del av den norske naturen for framtidige generasjoner. Dette har også blitt mer aktuelt etter at Norge, sammen med 195 andre land, skrev under på Naturavtalen i Montreal i 2022, hvor et av målene er å verne 30 % av all natur på land og i vann innen 2030. FN har videre erklært 2021-2030 som tiåret for restaurering av natur. Restaurering av økosystem har som mål å forhindre, stoppe og reversere svekkingen av økosystem på alle kontinent og i alle hav. Den nye naturavtalen påpeker hvor viktig det nå er å restaurere mer natur, og har satt som mål å restaurere 30 % av de forringede økosystemene innen 2030. Naturavtalens målsetninger legger også føringer for kommunene i Rogaland, og vi anbefaler at kommunene legger opp til at naturavtalens målsetninger om vern og restaurering kan oppnås i hver kommune, eller at det samarbeides på tvers av kommunegrensene for en helhetlig måloppnåelse.

Et oppdatert kunnskapsgrunnlag for naturen er et viktig grunnlag for planleggingen, og planprosessene kan bidra til å identifisere viktig naturmangfold, økologiske sammenhenger og viktige funksjonsområder på land og i sjø. Et systematisk arbeid med naturmangfold i planleggingen vil bidra til langsiktig ivaretagelse av verdifulle naturområder, og kan avdekke behovet for mer kunnskap. En tematisk kommunedelplan for naturmangfold kan være et ledd i et slikt arbeid. Vi minner om at Miljødirektoratet har utarbeidet en egen [veileder](#) for utarbeidelse av slik plan. Kommunene kan søke om midler til utarbeidelse av kommunedelplan gjennom Miljødirektoratets årlige støtteordning. Vi vil informere om når det åpnes for nye søknader til ordningen

Samfunnssikkerhet – og beredskap

Klimaendringene og den sikkerhetspolitiske utviklingen, med økt spenningsnivå og krig i Europa, gjør det nødvendig å ta hensyn til forebyggende samfunnssikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven på nye måter. Jf. [Forskrift om kommunal beredskapslikt](#) § 2 skal kommunene lage en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (H-ROS). På bakgrunn av denne analysen skal kommunen utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av arbeidet. I forskriften § 3 ligger det en forventning om å vurdere om det er forhold som bør inn i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven.

Her viser Statsforvalteren til dialog i forbindelse med kommunebesøk og tilsyn, og vi vet kommunen er i gang med sitt arbeid med HROS. Analysen bør oppdateres hvert 4. år; i sammenheng med utarbeidelse av planstrategi og ny kommunestyreperiode. HROS bør baseres på FylkesROS og skal gi kunnskap om risiko i bebygde områder og se sammenhenger mellom arealbruk og risiko. Den skal legges til grunn for revisjon av arealplaner, ta stilling til hva som er akseptabel risiko, og kan avdekke forhold som gir behov for revisjon av gjeldende planer. Det er særlig viktig at analysen blir fulgt opp i kommuneplanen, beredskapsplanen og planer som omhandler klimatilpassing.

Nye statlige føringer legger større vekt å ta hensyn til klimaendringer og naturfare innen samfunnssikkerhet og beredskap. Det samme gjelder viktigheten av å ta vare på robuste sammenhengende naturområder og landbruksområder i et beredskapsperspektiv. Regjeringen forventer at kommunene bidrar til en robust kraftforsyning, trygg vannforsyning og avløp, og tar hensyn til totalforsvaret sitt arealbehov i plansammenheng. Vannforsyninga skal også inngå i vurderinger av samfunnssikkerhet i kommuneplanen.

Hensyn til Forsvaret har tradisjonelt ikke vært forventet i plansammenhenger, men dagens sikkerhetspolitiske situasjon gjør at det må legges mer vekt på vurderinger i forhold til totalforsvaret

også i den kommunale planleggingen. Slik samfunnet utvikler seg er det viktig å minimere konfliktpotensialet mellom kritisk infrastruktur og nye næringsområder og anlegg som kan påvirke risikobildet for områder. Vi viser i denne sammenhengen også til at Rogfast kommer i land i kommunen, samt at kommunen har storulykkevirksomhet og viktig infrastruktur.

Det er også viktig å se på hvor risikobildet blir endret som følge av det grønne skiftet; som økende kraftproduksjon og bruk av alternative energikilder, ny teknologi og hvilke endrede/nye sårbarheter dette kan føre til.

Klimarisiko

Klimarisiko er viktig å adressere tidlig i planprosessen, tilnærmingen til dette kan ha stor effekt på kommunen sin evne til grønn omstilling. Dette gjelder både fysisk-, overgangs- og ansvarsrisiko. Mer om dette her <https://klimastiftelsen.no/publikasjoner/klimarisiko-hva-kan-du-gjore-i-din-kommune/#advgb-toc-cdd6421d-3dbc-48ad-a4ca-d1950f30fde8>.

Jamfør SPR-klima skal planstrategi «beskrive utviklingstrekk og utfordringer, herunder knyttet til dagens og fremtidens klima. Både eksisterende og ny kunnskap om klimaendringer og konsekvenser av dette, som nye farekart og lignende bør vurderes og omtales her. For eksempel kan framtidige klimaendringer føre til at områder som til nå har vært ansett som sikre, ikke lengre innfrir kravene i plan- og bygningsloven. Som tidligere nevnt, sier retningslinjene også at kommunen i planstrategien skal vurdere behovet for å oppdatere eksisterende planer i lys av klimaendringene, og sikre at kommende planer ivaretar hensynet til klima. Det gjelder også å følge opp utfordringer som er avdekket i FylkesROS eller i kommunen sin helhetlige ROS. Videre sier retningslinjene at «kommunen bør kartlegge økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning». Dette kan gjøres gjennom egne tematiske kommunedelplaner eller i arbeid med kommunale arealplaner. Kommunen bør sørge for at arealbruken ikke bidrar til økt klimarisiko. Krav til naturbaserte løsninger må følges opp i all kommunal saksbehandling, i tråd med SPR-klima pkt. 4.3, siste avsnitt og regionalplan for klimatilpasning.

Vi vil også minne om nylig reviderte FylkesROS 2023-2026, der en finner mye informasjon om risiko og sårbarhet innenfor ulike tema i fylket. Den ligger her: <https://prosjekt.statsforvalteren.no/fylkesros-rogaland/>.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim (e.f.)
ass. statsforvalter

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130

4001

Stavanger